

OBRAZEC ZA PRIJAVO IN ODDAJO NATEČAJNEGA PRISPEVKA

»Lekcije narave: 100 let podnebnih zgodb, ki so oblikovale Goričko«

1. PODATKI O ŠOLI

Naziv šole:

Osnovna šola Cankova

Naslov šole:

Cankova 27, 9261 Cankova

█ [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

3. PODATKI O AVTORJU (UČENCU/UČENKI)

Ime in priimek: Iza Bertalanič

Razred: 9. a

4. PODATKI O PRISPEVKU

Naslov zgodbe: Šepet Ledavskega jezera

5. BESEDILO ZGODBE

“Lekcije narave: 100 let podnebnih zgodb, ki so oblikovale Goričko.”

ŠEPET LEDAVSKEGA JEZERA

Sofinancira
Evropska unija

Z dedkom in babico sedimo na obrežju Ledavskega jezera. Sonce sije in ptički preletavajo z drevesa na drevo. Zazrem se na gladino, ki rahlo valovi. Poraja se mi vprašanje. "Babi, dedi je bilo jezero vedno tu?" Dedi se nasmehne, babi pa se zazre čez gladino, kot da bi v njem iskala spomine.

Začne pripovedovati:

Vas Krašči ob reki Ledavi je bila nekoč mirna. Krave so se tiho pasle na okoliških travnikih, mlinsko kolo se je vrtelo brez prestanka. Mlelo se je žito, rezal se je les in dišalo je po bučnem olju. Ljudje so živeli počasi, obdelovali njive in poslušali šumenje vode. Pogovarjali so se o tem in onem, beseda je vmes nanesla tudi na vreme. In na to, kaj bo zopet, če bo veliko dežja. Bo Ledava spet prestopila bregove in uničila pridelek? Bodo zopet v strahu za svoje premoženje?

A narava ni čakala, bila je neusmiljena. Reka Ledava je večkrat prestopila bregove. Poplave so bile obsežne, voda je segala zelo visoko. Ljudje so reševali, kar se je rešiti dalo. V mlinu so reševali vreče moke, žito in orodje. Nosili so jih v zgornja nadstropja, z zaskrbljenimi pogledi proti reki in upali, da se bo vse dobro izteklo. Reševali so celo moškega, ki ga je deroča voda vzela s seboj. Na srečo jim je uspelo. Ko se je voda umaknila, so skupnimi močmi odstranjevali posledice, ki jih je pustila ujma. Pomoč soseda sosedu je bila neizbežna. In tako se je zgodba večkrat ponovila.

Potem je prišlo leto 1974. Najprej so prišli možje z načrti. Hodili so po travnikih, jemali vzorce zemlje in se dolgo posvetovali. Vaščani so jih opazovali z razdalje, nekoliko nezaupljivo. Kmalu so se odločili. Tukaj bo nastal zadrževalnik, ki bo obvaroval ljudi pred poplavami. Korist od tega bo imela cela dolina Ledave, vse do Murske Sobote.

Začelo se je z odkupom zemljišč. Njive in travniki, na katerih so generacije pridelovale hrano, so počasi prehajale v druge roke. Nato so prišli stroji. Gradnja zapornic in nasipov se je začela. Zemljo za nasipe so vozili z bližnjih polj in travnikov, dan za dnem, leto za letom. Sodelovali so različni strokovnjaki, ki so bdeli nad delom. Delo je bilo težko in natančno, vmes je potekalo vzorčenje zemlje na nasipih in preverjanje njegove trdote.

Med gradnjo so morali odstraniti vse, kar je stalo na poti, star mlin, žago, celo drevje, ki je tam raslo desetletja. Vaščani so gledali, kako izginjajo deli njihove preteklosti. Nekatere družine so morale oditi in si najti drug dom. Hiše so namreč morali porušiti in jih izseliti, še preden bi jih

prekrila voda. To so bili težki trenutki zanje, zapustiti kraj, kjer so preživeli vse življenje. Takrat so vaščani dokončno razumeli, da se njihov svet spreminja. Trajalo je skoraj štiri leta, da je nasip dobil končno podobo.

Ko so leta 1978 zaprli zapornice, se je začelo novo poglavje. Voda se je počasi nabirala in polnila dolino, prekrivala stare poti, travnike in spomine. Tam, kjer so nekoč rasla trava in žito, je nastajalo jezero, v vsej svoji veličini 234 hektarjev. Dobilo je tudi svoje ime, ampak le-to ni bilo vedno enako. Najprej je bilo Domajnsko jezero, vmes Kraško jezero in šele čez čas je dobilo ime, ki ga nosi še danes- Ledavsko jezero.

Žal pa tudi kasneje ljudje niso ostali brez skrbi. Dvakrat v svoji zgodovini je voda v jezeru narasla nevarno visoko. Stražarji civilne zaščite, gasilci in vaščani so budno spremljali nasipe in jez, saj je obstajala bojazen, da bi jez popustil. Na srečo se je obakrat dobro izteklo. Zopet je bila v ospredju nesebična pomoč krajanov.

Dvakrat je bilo jezero skoraj v celoti prazno. Enkrat nenačrtno, drugič zaradi potrebe po čiščenju. Vas po dolgem času ni bila ločena na dva dela. Ko se je voda umaknila, so ljudje stopili na razpokano dno. Tja, kjer so nekoč rasli travniki, tja, kjer je nekoč zorelo žito. Starejši so pripovedovali zgodbe iz svoje mladosti, obiskovali skrite kotičke iz preteklosti. Na dnu so našli nenavadne stvari, celo velike školjke, ki naj bi prišle iz sosednje Avstrije. Kot da bi voda prinesla košček tujega sveta in ga pustila tukaj.

Danes je jezero mirno. Služi kot raj za ribiče, ljudje se sprehajajo ob obali, otroci ne vedo več, kaj je bilo nekoč tukaj. Mnogovrstne ptice so si našle bivališče na severnem delu jezera. Vodna površina se zmanjšuje, jezero je vedno bolj zaraščeno in zasipano z nanosi reke Ledave. A to naj bo začetek neke druge zgodbe. Mi pa se preko zgodb naših prednikov spominjamo šumenja žita, mlinov in noči, ko so poslušali, kako se voda bliža. In včasih, ko veter zapiha čez gladino, se zdi, kot da jezero še vedno šepeta zgodbe iz časa, ko ga še ni bilo.

Iza Bertalanič, 9.a
OŠ Cankova

